

Motion

1978/79: 2579

av Per-Olof Strindberg

med anledning av propositionen 1978/79:112 om regionalpolitik

I propositionen 1978/79:112 med förslag till riktlinjer för regionalpolitiken konstateras bl. a. att det råder betydande skillnader mellan olika delar av landet när det gäller människornas tillgång till bl. a. arbete. Detta har också kommit till uttryck i sysselsättningsutredningens betänkande (SOU 1978:62) liksom i tidigare uttalanden i arbetsmarknadsutskottets (tidigare inrikesutskottets) betänkanden. I olika länsprogram och länsplaneringar har likaså framhållits den brist på balans, som finns inom skilda regioner.

I likhet med sysselsättningsutredningens tidigare förslag föreslås i propositionen en ny stödområdesindelning. Detta ger utan tvekan ökade möjligheter till en differentiering av stödformerna, vilket är värdefullt. Däremot är regeringens förslag på vissa områden mycket starkt avvikande från de förslag som lagts av olika länsstyrelser när det gäller olika kommuners inplacering i stödområden. Detta kan vara förståeligt mot bakgrund av att länsstyrelserna uteslutande haft att beakta det egna länets förhållanden, medan regeringen i sin bedömning haft att göra en helhetsbedömning. Regeringens avvikelser från länsstyrelsernas bedömning är emellertid i vissa sammanhang omotiverat stora. Detta gäller bl. a. för Östergötlands län.

Länsstyrelsen i Östergötland har för sin bedömning av de olika kommunernas inplacering i stödområden gjort en ingående analys av bl. a. befolkningsstruktur, befolkningsutveckling, näringslivsstruktur och sysselsättningsutveckling liksom förvärvsfrekvens. Helt naturligt har också beaktats de riktlinjer och åtgärder, som länsstyrelsen och regeringen tidigare ställt upp och vidtagit. Av betydelse i sammanhanget är bl. a. följande.

Mot bakgrund av beslut i riksdagen våren 1977 hemställde länsstyrelsen i augusti 1977 att de fyra kommunerna i södra länsdelen, dvs. Ydre, Kinda, Åtvidaberg och Valdemarsvik, i fråga om det regionalpolitiska stödet skulle behandlas som om de ingick i stödområdet.

Valet av dessa kommuner gjordes mot bakgrund av den ogynnsamma befolknings- och sysselsättningsutvecklingen i södra länsdelen. Länsdelens särställning har framhållits bl. a. i riksdagens beslut år 1972 om regionalpolitiken där det sägs att länsstyrelsen noggrant skall följa utvecklingen i södra Östergötland. Regeringen har i beslut år 1977 om regionalpolitikens inriktning i länet bl. a. framhållit krav på stabiliserande insatser i södra länsdelen.

Hösten 1977 förordnade regeringen att Ydre och Kinda under tiden den 1 december 1977--den 30 juni 1979 i stödhänseende skall jämföras med kommuner i den grå zonen.

Mot bakgrund av tidigare gjorda bedömningar och aktuella analyser kom länsstyrelsen i Östergötland fram till följande överväganden.

Valdemarsvik, Åtvidaberg, Kinda, Ydre, Boxholm och Ödeshög bör genom sina speciella förhållanden vara de kommuner, som i första hand bör inplaceras i stödområde.

Kommunerna Ydre och Kinda får anses ha sämre förhållanden och förutsättningar än de övriga fyra kommunerna varför de bör placeras på en högre nivå. De två kommunernas särställning har tidigare markerats genom regeringens förordnande 1977 om att de i stödhänseende skall jämföras med kommuner i den grå zonen.

Strukturförändringar i svenskt näringsliv har skapat stora sysselsättnings- och näringslivsproblem i länet. Arbetsmarknaden i Motala är sedan några år hårt drabbad av sysselsättningsminskningar. Kommunerna Finspång, Boxholm och Linköping riskerar att få en utveckling liknande den i Motala. Framtidsvillkoren för flera industriföretag är direkt beroende av beslut som fattas av regering och riksdag. Det gäller främst flyg-, data-, energi-, elektronik- och stålindustri. Enligt de principer för inplacering i stödområden, som enligt regeringens uppdrag skall tillämpas, faller de ovan nämnda kommunerna utanför systemet. Detta är mycket otillfredsställande och kan endast accepteras under förutsättning av att nödvändiga insatser görs i särskild ordning. Sådana åtgärder är redan påkallade i Motala och kan komma att bli aktuella i övriga nämnda kommuner.

I skärgårdsområdet råder särskilda förhållanden. Befolknings- och sysselsättningsutvecklingen har varit starkt negativ. I takt med befolkningsminskningen har servicenivån sjunkit. Läget är sådant att krafttag måste tas för att vända utvecklingen. En nettoinflyttning krävs. Inom de areella näringarna finns små möjligheter att tillskapa nya arbetstillfällen. Småindustri och turism är näringar som har möjlighet att utvecklas, men för att det skall vara möjligt krävs stödsatser. Förhållandena kan jämföras med de kommuner som finns i det inre stödområdet. Enligt det nya systemet bör därför skärgården i Östergötlands län inplaceras i stödområde 6.

Länsstyrelsens förslag

Mot bakgrund av gällande mål och riktlinjer i regionalpolitiken för länet och de principer för stödet som angivits i sysselsättningsutredningens delbetänkande föreslås följande. Hela södra länsdelen samt kommunerna Boxholm och Ödeshög bör inplaceras i stödområde.

Inom detta geografiskt sammanhängande stödområde bör stödet differentieras så att Valdemarsvik, Åtvidaberg, Boxholm och Ödeshög placeras i stödområde 3 samt Kinda och Ydre i stödområde 4. Länets skärgårdsområde bör placeras i stödområde 6.

Kinda kommun har i stort samma struktur som Ydre kommun med något bättre värden för de uppsatta kriterierna. Sedan 1975 har emellertid utveck-

lingen varit mycket ogynnsam genom att flera större arbetsplatser försvunnit och därmed försämrat strukturen på arbetsmarknaden.

Ödeshögs kommun uppvisar en ogynnsam utveckling. Särskilt märkbar är nedgången i antalet arbetstillfällen.

Förvärvsfrekvensen är mycket låg. Boxholm och Valdemarsvik har låga förvärvsfrekvenser, minskande antal sysselsättningsstillfällen och minskande befolkning. För Boxholms del tillkommer att industrisektorn är mycket ensidig, i huvudsak koncentrerad till ett enda företag.

Åtvidaberg uppvisar ett sjunkande antal arbetstillfällen och en stor andel industrissysselsatta i ett enda företag. Åtvidaberg ingår i det sammanhängande regionalpolitiskt prioriterade området, södra länsdelen.

De sex kommunerna har som grupp en befolkningsstruktur, befolkningsutveckling, näringslivsstruktur och sysselsättningsutveckling som är väl så ogynnsam som för genomsnittet för kommunerna i nuvarande inre och allmänt stödområde. En bedömning enbart efter dessa kriterier innebär att de sex kommunerna bör placeras mycket högt i stödsystemet. Länsstyrelsen vill särskilt peka på två i sammanhanget centrala indikatorer på obalans, nämligen nedgången i antalet arbetstillfällen och den låga förvärvsfrekvensen särskilt för kvinnor.

Samtidigt har kommunerna i Östergötlands län ett bättre geografiskt läge jämfört med kommunerna i nuvarande inre och allmänt stödområde. Det geografiska läget påverkar förutsättningarna för näringsverksamhet och förutsättningarna att arbetspendla till angränsande arbetsmarknader.

En sammanvägning av ovan nämnda förhållanden gör det rimligt att placera de sex kommunerna i Östergötlands län i intervallet 3-4.

Vad beträffar differentieringen mellan de sex kommunerna i Östergötlands län anser länsstyrelsen att den bör begränsas. Även om variationen mellan kommunerna beträffande befolknings- och sysselsättningsutveckling, avstånd till primärt centrum m. m. kan motivera en större spridning anser länsstyrelsen det inte vara lämpligt med en större differentiering än två nivåer.

Regeringsförslaget innebär för Östergötlands län att endast två av länets kommuner inplaceras i stödområde. Båda kommunerna föreslås inplacerade i stödområde 1. Skillnaderna mellan regeringsförslaget och länsstyrelsens förslag framgår av följande tabell.

	Länsstyrelsens förslag	Förslag enligt propositionen
Kinda	4	1
Ydre	4	1
Valdemarsvik	3	0
Åtvidaberg	3	0
Boxholm	3	0
●deshög	3	0
Skärgården	6	0

Regeringsförslaget innebär för Kindas och Ydres del – kommuner, som nu ingår i område jämställt med grå zonen – en försämring i förhållande till nuläget och även inplaceringen i övrigt är inte rimlig med hänsyn till de av länsstyrelsen redovisade besvärliga förhållandena.

Hemställan

Med hänvisning till vad som i motionen anförts hemställer jag att riksdagen beslutar att inplacera Östergötlands kommuner i stödområden i enlighet med länsstyrelsens förslag.

Stockholm den 19 april 1979

PER-OLOF STRINDBERG (m)